

Knjige na počitnicah, projekt izvaja Knjižnica Antona Tomaža Linharta Radovljica, Sabina Hribar je govorila o pomenu pripovedovanja pravljic v vrtcu in na psihiatrični kliniki, Barbara Hanuš pa o dvojezičnih in večjezičnih slikanicah. Majda Koren je ob spletni strani Župca nazorno pokazala, kako s pomočjo novih medijev otroke spodbujamo k branju knjig.

Konference so se udeležili strokovnjaki iz različnih držav, tudi iz Latvije, Litve in Rusije. Bralno društvo Estonije je tretji dan pripravilo izobraževanje za estonske učitelje, knjižničarje in druge strokovnjake, ki razmišljajo o tem, kako otrokom približati sliko in besedo. Ta del konference je potekal v estonščini, za tuje udeležence so takrat pripravili izlet v mesto Haapsalu, kjer smo si ogledali lepo urejeno rojstno hišo ilustratorke Ilon Wikland, ki je znana predvsem po ilustracijah knjig Astrid Lindgren. Veliko razstav, koncertov in drugih kulturnih dogodkov pa je bilo tudi v Talinu – Evropski prestolnici kulture 2011. Zanimiva razstava ilustracij sodobnih estonskih ustvarjalcev je bila na ogled v Centru za mladinsko književnost, kjer so za udeležence konference pripravili sprejem in kulturni program.

Barbara Hanuš

ROMAN O NEMOČI IN STRAHU POZABLJENIH OTROK

Sonya Hartnett: *O dečku*. Prevod: Milan Žlof. Družba Piano, 2011

Sonya Hartnett (roj. 1968), ena najboljših sodobnih avstralskih pisateljic, je za svoje delo prejela številne nagrade s področja otroške in mladinske knji-

ževnosti, leta 2008 tudi najprestižnejšo – spominsko nagrado Astrid Lindgren (*Astrid Lindgren Memorial Award*). Čeprav ustvarja že vrsto let, smo prva prevoda njenega dela v slovenščino prejeli šele v lanskem letu, tretji je izšel letos. Kot je zapisala žirija za spominsko nagrado Astrid Lindgren, njeno pisanje odlikujeta psihološka poglobljenost in izbor tematik, ki ubeseduje tudi temnejše plati življenja mladostnikov; ti odliki se udejanjata tudi v romanih *Metulj* (Miš, 2010), *Srebrni osliček* (Družba Piano, 2010) in *O dečku* (Družba Piano, 2011).

Roman *O dečku* prihaja k nam s skoraj desetletno zamudo; ob izidu leta 2002 je prejel številna priznanja in nagrade in bil prepoznan predvsem kot delo za odrasle. Opisuje žalostno zgodbo devetletnega Adriana, ki je odvzet materi, zavržen od očeta ter vzgajan pri babici in stricu. Adrian je sramežljiv, zbežan in prestrašen otrok, čigar življenje je neskončen niz nerazumevanj, osamljenosti, izdajstev in negotovosti. Ves čas se trudi (p) ostati »normalen«, slediti pravilom in se neopazno zeliti z okolico, a ga neselektivno vsrkavanje dogodkov (pretresljive novice o izginotju treh otrok, bizarno vedenje sirot, ki jih srečuje v šoli itd.) pahne v dušič delirij, zgoščen iz trpeke nemoči in groze. V svetu čustveno pohabljenih odraslih zmanjkuje prostora za odraščajočega dečka; duševno prizadeta mati, odsoten oče, izčrpana babica in agorafobičen stric Adrianu ne zmorejo nuditi tolažbe in opore, ki ju tako zelo potrebuje. Ko se v sosednjo hišo priseli čudaška družina, se njegov majhen, zazidan svet začne postopoma mehčati. Spoprijatelj se z deklico Nicole, eno izmed treh sosedovih otrok, ki jim umira mati. Nicole izraža nasprotno otroško percepcijo; na materino vseprisotno odsotnost se odziva kljubovalno, s svojo neukročenostjo in drznostjo si Adriana brezkompromisno podredi. Adrian v njej

prepozna zadnjo in edino zaveznico, ki je za nobeno ceno ne sme izgubiti.

Zgodba, postavljena v leto 1977, je močna reminiscenca na resničen dogodek iz leta 1966, ko so v avstralskem mestu Adelaide izginili trije otroci. Izginotje otrok, ki je ves čas podtalno prisotno v zavesti družbe, vzpostavlja v pripovedi vsesplošno napeto atmosfero. Identifikacija Nicole z izginulimi otroki sicer osmišlja njeno težnjo po pripadnosti in ljubezni, a je hkrati nepovratna pot v njeno pogubo; biti zaželen, ljubljen in iskan ostaja na ravni neuslišane želje, in prav zato lahko pomeni le ne biti.

Negotovo in kruto vzdušje s slutnjo prihajajoče tragedije se ubeseduje v realnem svetu, ki se s priklicem nadstvarne bolečine približuje mističnemu. K temu pripomorejo številni elementi s simbolno konotacijo, mojstrsko vpeti v strukturo pripovedi (bronasti angelček, konjarka, živi pesek, voda itd.). Ugašajoče upanje za izginule otroke začrta vzporednice naraščajočemu obupu čustveno osirotelih otrok, ki se ob odsotnosti mater razblinjajo, spreminjajo v nič: »Na videz je bila koža njegovih golih rok, puhasto nežnih in gladkih, nezaznamovana, v resnici pa se je vanjo pravkar vtisnil neizbrisljivi pekoči žig z napisom *Kot da ga ni*. Takšno predstavo o njem ima oče. Adrian je, kot da ga ni, je zlahka pogrešljiv. *Mene kot da ni*.«

Teža prežečega izginotja, vseprisotnega izbrisa, se s čustvenega zgosti na fizično nivo. Matere kot nosilke življenja izgublajo svojo primarno vlogo in neizbežno prehajajo v nezemeljske sfere (bolna mati, duševno prizadeta mati itd.); ob njihovem odhodu so odvečni, »uročeni« otroci, ki jim nikoli ne bo dano odrasti, dokončno izvrženi in izgubljeni. Krhkost mrtvega ptička, ki združi Adriana in Nicole ob njunem prvem in zadnjem srečanju, postane tako simbol nemoči in strahu pozabljenih otrok: »Adrian ne odvrta pogleda od ptička. Temu

tedaj glavica klone in kljunček mu nežno zdrsne med fantove prste. Odleti, v Adrianovih dlaneh pusti le perje in kosti. Kako neverjetno je tako nežno umreti, brez enega samega izpuščenega zvoka, pomisli fant.«

Precizno izrisani karakterji, poetičnost jezika, spretno obvladovanje zgodbe in občuteno zajetje najintimnejših notranjih trenj ustvarjajo slavospev empatiji, ki se skozi močno čustveno evokacijo prebije do bralca v vsej svoji intenzivnosti. Nekoliko več doslednosti pa bi bil lahko deležen prevod, ki z arhaizmi mesta zmoti sicer tekoči tok pripovedi.

Kristina Picco

»VSE JE ODVISNO OD ZORNEGA KOTA«

Irena Duša Draž: *Vzgoja staršev*. Ilustracije Izar Lunaček. Cankarjeva založba, Ljubljana 2010 (Zbirka Najst)

»Proti staršem se /.../ ni treba boriti. Treba jim je pomagati. Pomagati, da bodo videli stvari v naši luči, da jim bo postalo jasno, da igramo v isti ekipi.« Preprosto? Karkoli že boste poskušali s starši, bo s pomočjo zbirke nasvetov oziroma priročnika *Vzgoja staršev* vsaj veliko lažje. In da ne bo pomote – *Vzgoja staršev* ni navaden, klasičen, torej spoliran, dolgočasen, okorno in brez domišljije napisan priročnik, pač pa duhovita in živahna knjiga, ki noče biti samo pametna, sploh ne, ampak se tudi dobro bere.

V čem je trik? V največji meri v dejstvu, da avtorica *Vzgoje staršev* obvlada oboje: po spominu (vse kaže, da zelo živem), kako je biti pubertetnik, in v praksi, kako je biti starš. Ne nastopa kot priskutna avtoriteta in ne žuga s pedago-